

STORTINGET

Innst. 205 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra helse- og omsorgskomiteen

Dokument 8:46 S (2024–2025)

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Seher Aydar, Mimir Kristjánsson og Hege Bae Nyholt om gratis helsehjelp for barn

innen fristen kom inn fem høringsvar. Disse kan leses på sakens side på stortinget.no.

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen sikre barns tilgang til helsetjenester og sørge for at barn ikke blir nødt til å betale for bedøvelse i forbindelse med behandling på sykehus.
- Stortinget ber regjeringen gjøre endringer i forskrift slik at sykehusene ikke kan kreve penger fra barn som har unntak fra egenandeler i helsetjenesten.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens behandling

Komiteen har bedt om uttalelse fra helse- og omsorgsministeren og viser til at statsråden har uttalt seg om forslagene i brev til komiteen av 13. februar 2025. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen. Det er også avholdt skriftlig høring i saken, hvor det

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Camilla Maria Brekke, Kamzy Gunaratnam, Marte Eide Klovning og Even A. Røed, fra Høyre, Kari Sofie Bjørnsen, Sandra Bruflot og Erlend Svardal Bøe, fra Senterpartiet, Siv Mossleth og Kjersti Toppe, fra Fremskrittspartiet, fung. leder Bård Hoksrud, fra Sosialistisk Venstreparti, Marian Hussein, fra Rødt, Seher Aydar, fra Kristelig Folkeparti, Olaug Vervik Bollestad, og fra Pasientfokus, Irene Ojala, viser til Representantforslag 46 S (2024–2025) om gratis helsehjelp for barn.

Komiteen viser til at forslaget omhandler egenandeler for bedøvelseskrem og -plaster for barn. Komiteen viser videre til svarbrevet fra statsråd Jan Christian Vestre hvor statsråden skriver:

«Barn under 16 år er fritatt for betaling av egenandel i sykehusene. Det er likevel slik at overnevnte betaling for bedøvelsesmidler og bandasjer kan kreves i forbindelse med behandling av disse barna.»

Og videre:

«Min vurdering er at den aktuelle forskriftsbestemmelsen kan endres slik at pasientbetalingen for bedøvelsesmidler og bandasjer ikke lenger skal kunne kreves av barn under 16 år, og jeg vil sette i gang et arbeid på dette med sikte på at det kommer en endring i forskriften. Dette gjør vi så raskt vi får til.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til norske og internasjonale retningslinjer om at barn har rett på smertefri behandling. Flertallet er kjent med at det i dag kan kreves egenandeler for barn under 16 år for bedøvelseskrem og -plaster, og mener at denne muligheten må oppheves. I påvente av en forskriftsendring forventer flertallet at statsråden straks gir styringssignal til de regionale helseforetakene om den nye praksisen, og at det ikke lenger skal være mulig å kreve egenandeler for bedøvelseskrem og -plaster for barn under 16 år på sykehus.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen straks gi styringssignal til de regionale helseforetakene om å sikre barns tilgang til helsetjenester og sørge for at barn under 16 år ikke blir nødt til å betale for bedøvelse i forbindelse med behandling på sykehus.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Senterpartiet og Pasientfokus er tilfreds med at statsråden varsler at han vil sette i gang et arbeid med sikte på å endre forskriften, og at det vil gjøres så fort det er mulig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at statsråden har sendt styringssignaler til de regionale helseforetakene, og at praksisen allerede er endret i alle helseforetak. Det betyr at det ikke lenger er noen som betaler egenandeler for smertelindring i forbindelse med andre behandlinger eller undersøkelser. Disse medlemmer viser til at en umiddelbar forskriftsendring dermed ikke vil gi noen effekt. Videre viser disse medlemmer til at statsråden, som varslet i svarbrevet, har satt i gang arbeidet med forskriftsendringen. Departementet har som mål at forskriftsendringen vil tre i kraft 1. juli 2025.

Komiteen viser til høringsinnspillene til komiteen fra Barnesykepleierforbundet, Løvemammaene, Nasjonalforeningen for folkehelsen, Norsk barnelegeforening og overlege Tor Thomas Vatsgar, som alle støtter forslaget om å sikre gratis helsehjelp for barn. Praksisen med å kreve egenbetaling for behand-

ling av barn under 16 år kan medføre at økonomi blir en barriere for helsehjelp, og familiene med dårligst økonomi vil rammes hardest.

Barnesykepleierforbundet skriver i sitt høringsinnspill at:

«Forskning viser at to av tre barn har sprøyteskrek, noe som kan føre til vegring for nødvendig behandling. Tvang og unødig smerte kan gi langvarige psykiske og sosiale konsekvenser. Å gjøre smertelindring til en økonomisk byrde for familier rammer de mest sårbare barna hardest og skaper unødvendige barrierer for trygg helsehjelp.»

Komiteen viser videre til høringsinnspillet fra Løvemammaene, der de blant annet skriver:

«I 2023 rapporterte 90 % av sykepleiere om at de har vært med på å utøve tvangsbruk mot barn. 45 % rapporterte om ukentlig bruk av tvang. Tvangsbruken mot barn og unge må ned, og et helt nødvendig og essensielt tiltak i den forbindelse er god smertelindring, herunder bedøvelse. Smertelindring er helsehjelp, og helsehjelp til barn og unge skal og må være gratis for alle. Den kan ikke være prisgitt foreldres økonomi. Vi støtter derfor forslaget.»

Komiteen vil takke fagpersonellet som har løftet denne saken og gjort oss oppmerksomme på en problemstilling som ikke er allment kjent, samt Løvemammaene og barna deres, som har fortalt sine historier om hvordan det oppleves å måtte betale for helt nødvendig helsehjelp.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Rødt, Kristelig Folkeparti og Pasientfokus.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringen straks gi styringssignal til de regionale helseforetakene om å sikre barns tilgang til helsetjenester og sørge for at barn under 16 år ikke blir nødt til å betale for bedøvelse i forbindelse med behandling på sykehus.

Oslo, i helse- og omsorgskomiteen, den 1. april 2025

Bård Hoksrud

fung. leder

Sandra Brufrot

ordfører

**DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT**

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

25/515-

13. februar 2025

Dokument 8:46 S (2024-2025) Representantforslag om gratis helsehjelp for barn

Jeg viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Seher Aydar, Mímir Kristjánsson og Hege Bae Nyholt om gratis helsehjelp for barn. Forslaget lyder som følger:

- 1. Stortinget ber regjeringen sikre barns tilgang til helsetjenester og sørge for at barn ikke blir nødt til å betale for bedøvelse i forbindelse med behandling på sykehus.*
- 2. Stortinget ber regjeringen gjøre endringer i forskrift slik at sykehusene ikke kan kreve penger fra barn som har unntak fra egenandeler i helsetjenesten.*

Svar:

Sykehusene har siden 1980-tallet hatt anledning til å avkreve pasientene betaling for bedøvelsesmateriell og bandasjer. Betalingen kan kreves av alle pasienter, men dekkes av staten ved godkjent yrkesskade og godkjent krigsskade. Ordningen med betaling for bedøvelsesmidler og bandasjer er altså ingen ny ordning. Ordningen er fastsatt i forskrift.

Barn under 16 år er fritatt for betaling av egenandel i sykehusene. Det er likevel slik at overnevnte betaling for bedøvelsesmidler og bandasjer kan kreves i forbindelse med behandling av disse barna. Denne problemstillingen ble også tatt opp av representanten Aydar i spørsmål nr. 818 til skriftlig besvarelse tidligere i år (dokument nr. 15:818 (2024-2025)). I mitt svar av 21. januar viste jeg til at jeg ville innhente informasjon om omfanget av dette via de regionale helseforetakene og vurdere ev. endringer gjennom de ordinære budsjettprosessene.

De regionale helseforetakene opplyser om at det årlig totalt kreves i underkant av 4 mill. kroner i pasientbetaling for bedøvelsesmidler og bandasjer fra barn under 16 år. Min vurdering er at den aktuelle forskriftsbestemmelsen kan endres slik at pasientbetalingen for bedøvelsesmidler og bandasjer ikke lenger skal kunne kreves av barn under 16 år, og jeg vil sette i gang et arbeid på dette med sikte på at det kommer en endring i forskriften. Dette gjør vi så raskt vi får til.

Med hilsen

Jan Christian Vestre